

maa dernæst gjøre opmærksom paa, at der i selve Contracten om Anlægget af de jydsk-syenske Baner er forudsat, at der skulde gives en klækelig Sikkerhed for, at Entreprenørerne virkelig opfyldte deres Betingelser, og denne Sikkerhed er præsteret, saaledes som Contracten af 1861 forudsatte; den bliver heller ingenlunde anfægtet eller formindstet ved, at d'Frr. Peto Brasch & Wetts ophøre at være Ihendehavere af Driftsactierne. Endelig maa jeg bemærke, at selv om det skulde hænde, at dette Firma blev fuldstændig insolvent, troer jeg ikke, det vilde medføre noget Tab for Statskassen, idet vi efter min fulde Overbeviisning kunne bygge Banerne billigere, end vi i dette Dieblil lade dem bygge af dette Firma.

Der er endnu et Spørgsmaal tilbage af dem, det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) henvendte til mig, som jeg ikke kan Andet end besvare; det er Spørgsmaalet om, hvorvidt Controlen lader sig udføre paa fyldestgjørende Maade. Jeg maa da først gjøre opmærksom paa, at Contracten og Loven af 1861 ingenlunde, som den ærede Taler meente, have forudsat det som noget Heldigt, at den samme Mand eller det samme Firma, der byggede Banerne, ogsaa selv skulde drive dem. Man har netop deri bestemt, at Anlægsentreprenøren skulde danne et Driftselskab, ja, man har endog forudsat, at dette blev dannet, før Banenettet var fuldstændigt. Man har ganske vist subsidiairt truffet Bestemmelse om, hvorledes der skulde forholdes, naar Entreprenøren ikke kunde danne det; men jeg vil henvise den ærede Rigsdagsgmand til, at det netop for dette Tilfælde var forudsat, at der da maatte skee saadanne Forandringer i de i den øvrige Contract med Hensyn til Banedriften og dens Bestyrelse givne Regler, som dette forandrede Forhold maatte begrunde. Vi ere nu i den uheldige Stilling, at vi af Navn have et Driftselskab under de Regler, som Contracten af 1861 har anseet for at være betryggende, medens vi i Virkeligheden istedet derfor have en Mand eller et Firma, uden at vi kunne bringe i Anvendelse, hvad Contracten af 1861 har forudsat, nemlig at der da skulde træffes særlige Foranstaltninger for at gjøre Statscontrolen tilstrækkelig,

Det ærede Medlem har muligviis ogsaa overseet, at naar man i Contracten af 1861 har opstillet meget omhyggeligt detaljerede Regler, som skulde følges ligeoverfor et Driftselskab, har man heelt igjennem forudsat og maattet forudsætte, at et saadant Driftselskab vilde være saa væsentligt interesseret i at udbringe det størst mulige Udbytte af Banedriften, at Statens Interesse i at udbringe et saa stort Bederlag som muligt for de Millioner, den har anvendt paa Jernbaneanlægene, derved var betrygget. Det er imidlertid netop det Uheldige, at dette ingenlunde er Tilfældet, idet Jernbanedriften er i en Mand's Haand, som ganske vist er Forretningsmand, hvorfor han altsaa seer paa sin Fordeel, men som ligesaa vist egentlig søger denne i Omsætninger af Millioner og ingenlunde i smaaligt at paasee, at der kommer nogle saa Tusinde Rigsdaler meer eller mindre ud af et Foretagende, det, at drive de syensk-jydske Baner — som han kun er gaaet ind paa, for det Første fordi det var umuligt i det Dieblil at faae dannet et virkeligt Driftselskab, og for det Andet fordi det, som man dog vel tør formode, netop convenerede ham ganske overordentlig, at han ikke i de første Driftsaar blev controleret som Anlægsentreprenør af Andre end (af sig selv som Driftsentreprenør. Enhver, som kjenner Contracten af 1861, veed, at Anlægsentreprenøren er forpligtet til at vedligeholde Banerne i det første Aar, efterat de ere aabnede til Drift, imod et forholdsviis lille Bederlag pr. Mill, og det er ligesom forudsat ved Contracten, at Driftselskabet i dette første Aar mere end nogen Anden vilde være interesseret i at faae paaviist enhver Feil eller Mangel ved Jernbanens Bygning, idet Afhjælpsningen af Manglerne efter den Tid kom til at paahvile det selv, men det er dog vienshylligt, at naar det er Anlægsentreprenøren, der driver Banerne i det første Aar, er det ingenlunde i hans Interesse at paavise Mangler eller Feil ved Banerne. Jeg vedbliver min Formening om, at Statscontrolen i de forløbne Aar har gjort, hvad der stod i dens Magt, for at løde paa disse uheldige Forhold, men jeg troer, at jeg er fuldberegtiget til at sige, at endog den dygtigste Statscontrol vilde være ude af Stand